

Regeerprogramma onderwijs, cultuur en wetenschap: scherpe keuzes voor een slim, vaardig en creatief Nederland

Nieuwsbericht | 13-09-2024 | 14:00

Nederland voorbereiden op de toekomst vraagt om focus op wat écht nodig is. Dat is dan ook de kern van [het regeerprogramma](#) voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Minister Eppo Bruins en staatssecretaris Mariëlle Paul blijven investeren in een sterk en toegankelijk stelsel van onderwijs, cultuur, media en wetenschap en een vrije en veilige samenleving voor iedereen. Zij moeten ook fors bezuinigen. Dat noopt tot scherpe en verstandige keuzes.

“

Minister Bruins: “We moeten anticiperen op het feit dat er minder geld is voor onderwijs, cultuur en wetenschap. Dat is pijnlijk en maakt het noodzakelijk scherp te kiezen. Wij kiezen ervoor de basis op orde te houden. Dat is belangrijk voor de toekomst van ons allemaal en voor onze studenten, leerlingen, docenten, wetenschappers, journalisten en creatieve makers in het bijzonder. Het kabinet staat pal voor hun vrijheden en veiligheid. Onderwijs, cultuur, media en wetenschap zijn cruciale pijlers onder onze rechtsstaat.”

“

Staatssecretaris Paul: “Het is noodzakelijk dat we anders met het geld omgaan en helaas betekent dit dat we lastige keuzes moeten maken. Voor mij staat goed leren lezen, schrijven en rekenen voorop. Daar zetten we de komende tijd vol op in. En vanzelfsprekend kan dat niet zonder voldoende deskundige leraren voor de klas.”

Herstelplan kwaliteit onderwijs

De kwaliteit van het onderwijs staat onder druk. Steeds meer leerlingen en studenten kunnen niet goed lezen, schrijven en rekenen terwijl dit de absolute basis is om op eigen benen te kunnen staan. Het tekort aan leraren en schoolleiders speelt hierbij een grote rol. Staatssecretaris Paul komt daarom

komend voorjaar met een Herstelplan kwaliteit onderwijs om deze basisvaardigheden te verbeteren en het lerarentekort verder aan te pakken. Dit plan bevat ook concrete maatregelen om de randvoorwaarden op orde te brengen. Zo moet de school voor alle leerlingen en leraren een veilige plek zijn en willen we toe naar minder subsidies en meer duidelijkheid voor scholen hoeveel geld zij te besteden hebben. Zolang nog niet alle leerlingen het voortgezet onderwijs met een goed niveau van basisvaardigheden verlaten, zorgen we dat zij in het vervolgonderwijs bijgespijkerd worden.

“

Staatssecretaris Paul: “Als je als kind niet goed kunt lezen, schrijven of rekenen, dan kun je later niet goed meedoen in de samenleving. Daarom zetten we alles op alles om deze vaardigheden te verbeteren. En dat kan alleen als een kind zich veilig voelt op school en een goede leraar voor de klas heeft staan. Dat blijft dus mijn inzet voor de komende tijd - stap voor stap.”

Of het lukt om te kunnen leren hangt voor een groot deel af van de situatie *buiten* school. Het kabinet zet de financiering van gratis schoolmaaltijden bijvoorbeeld daarom structureel voort. Zo kunnen leerlingen met een volle maag en geconcentreerd aan de les beginnen.

Het kabinet wil ervoor zorgen dat scholen in het primair en voortgezet onderwijs blijven investeren in verbeteren van lezen, schrijven en rekenen. Daarom compenseert het kabinet hen voor de hogere kosten die de btw-verhoging op (school)boeken meebrengt. Ook mbo-instellingen ontvangen compensatie voor het verstrekken van leermiddelen voor basisvaardigheden ten behoeve van studenten onder de 18 jaar.

Opleiden voor de toekomst

Er is minder geld dan voorheen voor het vervolgonderwijs. Daarnaast zijn de dalende studentenaantallen een serieuze bedreiging voor de kwaliteit en betaalbaarheid ervan. Bij de scherpe keuzes die Bruins moet maken geeft hij prioriteit aan het op peil houden van het onderwijsaanbod, ook in de regio. Met extra aandacht voor het opleiden van de vakmensen waar groot tekort aan is, bijvoorbeeld in de techniek, zorg en onderwijs. In 2025 sluit hij hiervoor een pact met studenten, werknemers, werkgevers en onderwijsinstellingen.

Bruins wil dat iedere jongere op een passende opleiding terechtkomt waarmee hij of zij een betekenisvolle bijdrage aan de samenleving kan leveren. Hij onderstreept daarom het belang van alle vormen van vervolgonderwijs, mbo, hbo en universiteit. Mbo's, hbo's en universiteiten krijgen een zorgplicht voor sociale veiligheid. Voor studenten is het belangrijk dat zij de Nederlandse taal goed beheersen. Daarom wordt de verengelsing in het hbo en wo teruggedrongen. Voor internationale studenten blijven er in de regio en bijvoorbeeld de technieksector mogelijkheden de opleiding in het Engels te volgen.

De langstudeermaatregel wordt nog uitgewerkt. Oud-studenten die onder het leenstelsel vielen krijgen een extra tegemoetkoming van het kabinet.

In de wetenschap kiest Bruins ervoor de investering in de sectorplannen overeind te houden. Dat

betekent dat universiteiten door kunnen op de ingezette koers en zij geld houden voor de vaste banen van 1200 wetenschappers.

Kunst, cultuur en media belangrijke pijlers

Kunst, cultuur en media zijn belangrijke pijlers onder de rechtsstaat. Het kabinet staat pal voor de vrijheid en veiligheid van journalisten en creatieve makers.

De landelijke publieke omroep wordt hervormd. Kunst en cultuur hebben grote intrinsieke waarde: ze maken ons tot wie we zijn en zorgen voor verbinding tussen mensen. Bruins blijft investeren in de culturele sector. Op Prinsjesdag maakt hij bekend welke investeringen het kabinet doet in de culturele basisinfrastructuur. De Archiefwet wordt gemoderniseerd om beter aan te sluiten bij het digitale tijdperk. Zo blijven de archieven actueel en bewaard, en informatie beter en sneller toegankelijk voor burgers, onderzoekers en journalisten.

Regeerprogramma: 1200 wetenschappers behouden hun baan, beurzen geschrapt

Nieuwsbericht | 13-09-2024 | 14:00

Er blijft toch geld vanuit het kabinet om de banen van 1200 wetenschappers te behouden. Minister Bruins (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) kiest ervoor de investering in de sectorplannen te behouden. Daarin zit geld van het kabinet waarmee universiteiten wetenschappers een vaste baan kunnen geven. De sectorplannen zijn een belangrijke steunpilaar onder het wetenschappelijke werk van universiteiten.

“

Minister Bruins: “We moeten stevig bezuinigen op de wetenschap. Dat doet pijn, want we hebben de wetenschap hard nodig om klimaatverandering, ongelijkheid en vergrijzing het hoofd te bieden, en met de innovaties te komen die onze economie zuurstof geven. Ik vind het belangrijk die bezuinigingen zo verstandig mogelijk vorm te geven, in overleg met de universiteiten en wetenschappers zelf. Ik kies er daarom voor de investeringen in de sectorplannen in stand te houden. Hiermee behouden we een goed werkend instrument, en geven we de zekerheid van een vaste baan voor 1200 wetenschappers.”

Sectorplannen: van AI tot zorg

De filosofie achter de sectorplannen is simpel: versterk je sterke punten en werk samen. In de praktijk betekent dat dat universiteiten gezamenlijk kiezen aan welke onderzoeksthema's ze prioriteit geven, omdat die voor de maatschappij belangrijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan onderzoek naar cruciale technologie zoals AI, de toekomst van de zorg of onderzoek naar maatschappelijke ongelijkheid. Universiteiten spreken vervolgens onderling af wie welk deel van het onderzoek doet. Ze geven elkaar zo de ruimte, en hebben samen de meeste waarde voor Nederland. Een onafhankelijke commissie toetst hun plannen, waarna het kabinet hen daar geld voor geeft.

De sectorplannen bestaan al een aantal jaren en werken goed. Ze zorgen voor een sterkere wetenschappelijke basis. Dat is niet alleen goed voor ons welzijn en welvaart, maar biedt ook zekerheid aan de wetenschappers die zich daarvoor inzetten.

Elders extra bezuinigen

In de financiële tabel van het hoofdlijnenakkoord stond de bezuiniging op sectorplannen ingeboekt voor € 215. Omdat Bruins ervoor kiest die investering door te zetten, moet er elders bezuinigd worden. Na overleg met verschillende partijen uit de wetenschap heeft Bruins gekozen de investeringen in starters- en stimuleringsbeurzen te schrappen. Dat programma is gestart in 2022, en bood wetenschappers kans op een persoonlijke onderzoeksbeurs die zij naar eigen inzicht konden inzetten. Het schrappen betekent dat er geen nieuwe beurzen meer verstrekt worden. En dat doet pijn, omdat er wetenschappers zijn die hoopten met zo'n beurs onderzoek te kunnen gaan doen. Een deel van het budget voor de stimuleringsbeurzen blijft in stand. Bruins werkt op dit moment uit hoe dit budget het beste kan worden ingezet.

Verantwoordelijk

- › Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap